

Dendrokronologisk undersøgelse af furuskiver fra Mjåland, Gjøvdal, gnr. 18, bnr. 5, Åmli kommune, Aust-Agder fylke

NNU rapport 3 – 2014 af Charlotte Kure Brandstrup

Figur 1: Scanningsbillede af N2640019, her ses både anormale smalle årringe, samt overgroede ar.

Dendrokronologisk undersøgelse af furuskiver fra Mjåland, Gjøvdal, gnr. 18, bnr. 5, Åmli kommune, Aust-Agder fylke

Gårdsnavn: Mjåland

Gnr./Bnr.: 18/5

Koordinater: (WGS84) 58.8871 °/ 8.22866 °

Kommune: Åmli

Fylke: Aust-Agder

Formål: Datering samt opbygning af grundkurve

Undersøgt af Charlotte Kure Brandstrup & Claudia Baittinger

NNU j.nr. A9240 Januar 2014

Publicering: Med mindre andet er aftalt kan resultatet frit anvendes med henvisning til denne rapport. Kontakt evt. laboratoriet for hjælp og yderligere oplysninger (dendro@natmus.dk). Rapporten kan downloades fra hjemmesiden www.nnu.dk, under Dendrokronologi, Rapporter.

Bygningstømmer

Undersøgt tre skiver af fyrretræ (*Pinus sylvestris*). To prøver er dateret.

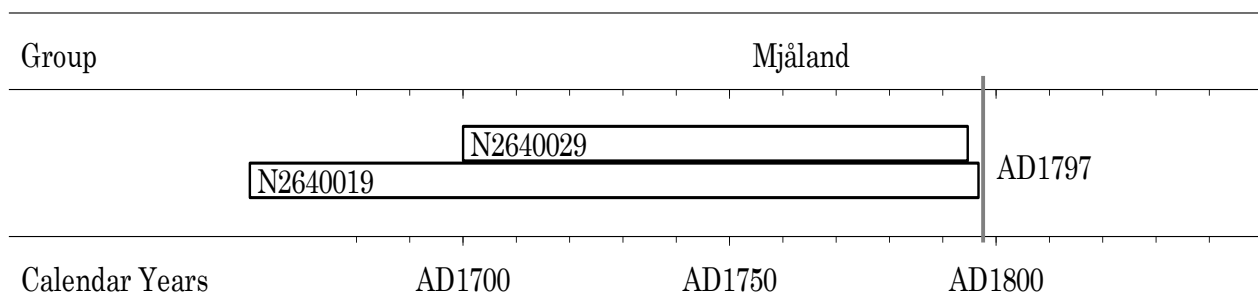
Datering

N2640019: Omfatter 138 årringe. Det er ikke muligt at konstatere splintved eller Waldkante. Årringskurven er dateret til 1660 – 1797.

N2640029: Omfatter 96 årringe. Det er ikke muligt at konstatere splintved eller Waldkante. Årringskurven er dateret til 1700 – 1795.

N2640039: Prøven omfatter ca. 167 årringe. Den er præget af utallige meget små årringe. Årringskurven kan ikke dateres.

Resultatet ses i Figur 2. Her ses det ud fra dateringsdiagrammet, at ”furusiverne” formentlig stammer fra tæer der er fældet omkring 1800-tallet.

Figur 2: Absolut datering af årringskurverne fra "Mjåland". Den yngste målte årring er dateret til AD1797 og det er formentlig ikke lang tid efter at træerne, hvor "furuskiverne" stammer fra, er fældet"

De to daterede årringskurver er sammenregnet til en middelkurve N264m001, der omfatter 138 årringe og dækker perioden 1660 til 1797. Da alle de tre prøver er præget af mange anormale årringe, samt at der har påvirket væksten (Figur 1) Er der samtidigt lavet en middelkurve hvor de yderste anormale årringe er fjernet. Denne kurve er betegnet N264m002 og omfatter 115 årringe som dækker perioden 1673 til AD1787. Disse to middelkurver er søgt dateret med referencekurver fra Skandinavien.

Tabel 1: Absolut datering. *t*-værdier. Middelkurverne fra "Mjåland", krydsdaterer med referencekurverne fra Vest- og Aust-Agder.

FileNames	-	-	N264m001	N264m002	Referencekurve
-	start	dates	AD1660	AD1673	
-	dates	end	AD1797	AD1787	
supersyd	AD1345	AD1864	4.97	7.62	nomk08+09 CATRAS TB 17.1.2005
VAuAaseralPISY2	AD1353	AD1936	4.49	6.21	Vest-Agder minus Aaseral
nomk0803	AD1345	AD1780	4.24	6.39	AUST-AGDER MK FYR 1345-1780
30500099	AD1001	AD1852	5.43	7.26	MK DALARNA 1001-1852
30677219	AD1636	AD1855	7.70	6.56	MK GÖTALAND NO TALL 1636-1855

Af Tabel 1 fremgår det ud fra *t*-værdierne, at "furuskiverne" formentlig stammer fra træer der har vokset lokalt. Det ses samtidig ud fra Tabel 1 at der er en sammenhæng imellem årringskurverne langs breddegraderne (øst-vest).

Referencer

t-værdier:

Baillie, M.G.L. & Pilcher, J.R., 1973: A simple cross-dating program for tree-ring research, *Tree-Ring Bulletin* 33, pp. 7-14

Grundkurver:

Undersøgelser som bidrager til bestemmelse af det undersøgte materiales oprindelsessted (træernes voksested), dvs. *dendroproveniens* kan kun udføres takket være et udstrakt samarbejde med kolleger fra laboratorier i Europa, som udfører dendrokronologiske undersøgelser og udarbejder dendrokronologiske grundkurver til dateringsformål.

Katalog over prøver

N2640019.d

Title : A9240 bygningstømmer Mjåland - 1
Raw Ring-width PISY data of 138 years length
Dated AD1660 to AD1797
0 visible sapwood rings and no bark surface
Average ring width 76.70 Sensitivity 0.18

N2640029.d

Title : A9240 bygningstømmer Mjåland - 2
Raw Ring-width PISY data of 96 years length
Dated AD1700 to AD1795
0 visible sapwood rings and no bark surface
Average ring width 88.14 Sensitivity 0.15

N2640039.d

Title : A9240 bygningstømmer Mjåland - 3
Raw Ring-width PISY data of 167 years length
Undated; relative dates - -2 to 164
0 visible sapwood rings and no bark surface
Average ring width 47.43 Sensitivity 0.18